

บทที่ 8

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ความสามารถในการประพันธ์เพลงเพื่อใช้ในงานสื่อมวลชนของ สง่า อารัมภีร ผู้วิจัยได้ใช้แนวทางการวิจัยเชิงประวัติศาสตร์ ในการวิจัยครั้งนี้ โดยจะนำการบันทึกประวัติชีวิตบุคคลในรูปแบบของชีวประวัติมาเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานครั้งนี้ โดยจะเป็นการรวบรวมประวัติของผู้ที่เราทำการศึกษาตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบัน และตีความหมายต่างๆ ในช่วงของการเขียนบันทึกประวัตินั้นๆ ออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีขั้นตอนการวิจัยดังนี้

แหล่งข้อมูล

1. ข้อมูลจากเอกสารส่วนตัวทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น บันทึกรายวัน,จดหมาย, วรรณกรรม, บันทึกความทรงจำ และเอกสารที่เป็นการบอกเล่าปากเปล่า รวมทั้งจากข้อเขียน และบทความที่มีผู้เขียนถึงต่างๆ เท่าที่ค้นหาได้ตั้งแต่อดีต-ปัจจุบัน
2. ข้อมูลจากเทป หรือวิดีโอ ที่บันทึกผลงานไว้
3. ข้อมูลจากบุคคลในครอบครัวหรือผู้ใกล้ชิด, เพื่อน และ ผู้ร่วมงาน โดยการสัมภาษณ์ อาทิเช่น นางวิภา อารัมภีร, นายชาติ อินทรวิจิตร, นายสุเทพ วงศ์คำแหง , นายมนัส ปิติสานต์ ฯลฯ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้การบันทึกประวัติชีวิต และผลงานบุคคล เป็นเครื่องมือในการวิจัย และเก็บรวบรวมข้อมูล ครั้งนี้ โดยได้รวบรวมจากข้อมูล เอกสาร ส่วนบุคคลทั้งลายลักษณ์อักษรและบอกเล่า เช่น การสัมภาษณ์บันทึกรายวัน , จดหมาย ข้อเขียน เป็นต้น เอกสารที่เป็นลายลักษณ์อักษรในรูปแบบต่างๆ เหล่านี้ สามารถนำมาใช้เพื่อที่จะช่วยผู้วิจัยตีความ และวิเคราะห์ความหมายต่างๆ

อีกทั้งเชื่อมโยงเอาความเป็นจริง และปรากฏการณ์ต่างๆ ทางสังคม ตลอดช่วงชีวิตบุคคลเข้าด้วยกัน ได้อย่างละเอียดละออมากที่สุด

การตีความ และวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่ได้เก็บข้อมูล ทั้งจากเอกสาร, สัมภาษณ์ และสนทนาแล้ว ผู้วิจัยได้จัดแหล่งข้อมูล ตามประเภทของหัวเรื่อง ที่จะทำการศึกษาจากนั้น ผู้วิจัยจะเป็นผู้เลือกเอาประสบการณ์และการกระทำต่างๆ มาตีความ ซึ่งเกิดขึ้นในชีวิตของบุคคลนั้น โดยใช้การบันทึกประวัติชีวิตบุคคลในรูปแบบ ของชีวประวัติ เป็นเครื่องมือสำคัญในการวิจัย รวมทั้งการขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ และอาจารย์ ที่ปรึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษางานด้านการเขียน และเพลง ของสง่า อารัมภีร์ ที่รวมพิมพ์ เป็นเล่มแล้ว และที่ค้น จากค้นฉบับเท่าที่หาได้
2. ค้นคว้า และรวบรวมเรื่องราว ที่เกี่ยวกับ สง่า อารัมภีร์ รวมทั้งผลงาน และจากข้อเขียน ที่เขียนถึงตนเองก็ดี หรือจากบทความที่มีผู้เขียนถึงใน นิตยสาร, วารสาร, หนังสือพิมพ์ เอกสารดังกล่าวส่วนใหญ่ได้จาก สง่า อารัมภีร์ ซึ่งได้เก็บผลงานของตนเองไว้ และบางส่วนจากการค้นคว้า รวบรวมของผู้วิจัยจากแหล่งอื่นๆ อาทิ เช่น จากห้องสมุดคนตรี หอสมุดแห่งชาติ, ห้องสมุดศูนย์วัฒนธรรม เป็นต้น
3. การสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคคลต่างๆ ดังนี้
 - 3.1 สัมภาษณ์ สง่า อารัมภีร์ เกี่ยวกับประวัติส่วนตัว, ครอบครัว, ประสบการณ์, วิธีการทำงาน, หลักการดำเนินชีวิต, ทศนคติ แรงงูใจในการสร้างสรรค์ผลงานต่างๆ เพื่อให้ได้รายละเอียดมากที่สุดเท่าที่จะเปิดเผยได้ ซึ่งขอบเขตประเด็นคำถามพอสังเขปมีดังนี้

ด้านชีวิตส่วนตัว

- ประวัติชีวิตตั้งแต่กำเนิด, การศึกษา, อาชีพ, ครอบครัว, นุคลิกภาพลักษณะ และอุปนิสัย
- ทักษะหลักการค้าขายชีวิตและปรัชญา

ด้านแรงจูงใจและการทำงาน

- เหตุที่เป็นนักประพันธ์เพลง, นักดนตรี
- ก้าวแรกในวงการเพลง
- ความสามารถในด้านการประพันธ์เพลงและดนตรี
- วิธีการทำงานและอุดมคติในการทำงาน
- มีใครเป็นแบบอย่างในการประพันธ์เพลง

ด้านผลงาน

- ประเภทของผลงานต่างๆ
- ผลงานสร้างสรรค์ต่อวงการเพลงมีอะไรบ้าง
- จุดเด่นผลงานของครูสง่า

ด้านความคิดเห็นต่างๆรวมทั้งปัจจัยทั้งภายนอกและภายในที่มีต่อผลงาน

- ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบเนื้อหา เทคนิค วิธีในการแต่งเพลง รวมถึงความนิยมในบทเพลงนั้นๆ (เปรียบเทียบระหว่างปัจจุบันและอดีต)
- แนวโน้มของ "วงการเพลงไทยสากล" ในอนาคต (โดยเฉพาะอาชีพนักแต่งเพลง)
- ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง และพัฒนางานเพลง โดยเฉพาะนักแต่งเพลง
- ปัญหาและอุปสรรคภายในวงการเพลง รวมทั้งแนวทางแก้ไข
- ปัญหาและอุปสรรคจากสภาพแวดล้อมภายนอกรวมทั้งแนวทางการแก้ไข
- ความรู้สึกของสังคมที่มีต่อบทเพลง และสง่า อารัมภีร
- ค่านิยมบางประการในสังคมไทยที่มีต่อผลงานของสง่า อารัมภีร

เรื่องทั่วไป

- คิดว่าผลงานเพลงคุณภาพมีลักษณะอย่างไร และผลงานของตนเองมีลักษณะอย่างไร มีข้อเด่น ข้อด้อย อะไรบ้าง ชอบผลงานของศิลปินท่านใดเป็นพิเศษ
- การที่จะทำให้บทเพลงเป็นอมตะต้องมียุคประกอบอะไรบ้าง
- ทักษะเปรียบเทียบกับแนวเพลงปัจจุบันในทางธุรกิจขายได้มาก แต่อายุ เพลงสั้นกับแนวเพลงในอดีตที่ขายได้ไม่มากแต่อยู่นาน มีความเห็นในเรื่องนี้อย่างไร
- ทำไมสง่า อารัมภีร จึงสามารถทำงานด้านดนตรีได้หลายขั้นตอน อาทิเช่น แต่งบทร้อง/ ทำนองเพลง/ แยกเสียงประสาน/ควบคุมวง/สรรหานักร้อง ฯลฯ ซึ่งในปัจจุบันจะทำลักษณะนี้ได้ยาก เพราะมีการแบ่งงานกันทำสูง ลักษณะการทำงานดังกล่าว จะมีผลต่อการทำงาน และผลงานเพลงอย่างไรหรือไม่ และมีความคิดเห็นอย่างไรกับเรื่องนี้
- สง่า อารัมภีรเป็นผู้ริเริ่มนำกีตาร์ไฟฟ้ามาใส่ทำนองโซ่หรือไม่ ทำไมจึงคิดเช่นนั้น มีใคร เป็นผู้แนะนำ และความยากง่ายของงานต่างจากที่แต่งเพลงทั่วไปอย่างไร
- คิดอย่างไร จึงตั้งสมาคมนักแต่งเพลง

ฯลฯ

3.2 สัมภาษณ์บุคคลในครอบครัวหรือผู้ใกล้ชิด , เพื่อน, ผู้ร่วมงาน, คนรู้จัก เพื่อทราบความคิดเห็นของบุคคลเหล่านี้ที่มีต่อ สง่า อารัมภีร ในแง่มุมต่างๆ เกี่ยวกับชีวิต, การทำงาน, สังคม, ทักษะคน ฯลฯ และเพื่อตรวจสอบข้อมูลที่ได้ว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่ ก็จะทำให้ความเชื่อถือของข้อมูลมีมากขึ้น รวมทั้งการเปรียบเทียบข้อมูลก็สามารถทำได้มากขึ้น เพื่อความแม่นยำถูกต้องที่สุดของการวิจัย ดังนั้นจึงได้แบ่งบุคคลที่จะสัมภาษณ์ออกเป็นกลุ่ม เพื่อสะดวกในการสัมภาษณ์ และจัดเก็บข้อมูล ดังนี้

3.2.1 บุคคลในครอบครัว หรือบุคคลใกล้ชิด ที่สามารถให้ข้อมูลในช่วงประวัติชีวิต ตั้งแต่วัยเยาว์-ปัจจุบัน ในการดำเนินชีวิตส่วนตัว, การทำงานและเรื่องทั่วไป

- นางวิภา อารัมภีร พร้อมบุตรธิดา

โดยมีคำถามพอสั่งเขปดังนี้

ด้านชีวิตส่วนตัว

- ประวัติชีวิต ตั้งแต่อดีต - ปัจจุบันเป็นอย่างไร รวมทั้งอุปนิสัย,บุคลิกลักษณะ
- เริ่มชีวิตครอบครัว
- หลักการดำเนินชีวิตและอบรมสมาชิกในครอบครัว
- ชีวิตประจำวัน
- ความคาดหวังในชีวิตและชีวิตบั้นปลาย

ด้านกรางาน และเรื่องต่างๆ ไป

- วิธีการทำงาน
- งานอดิเรก และความสัมพันธ์ที่มีต่องาน
- ความรู้สึกรักของสมาชิกในครอบครัว หรือบุคคลใกล้ชิดที่มีต่อ สง่า อารัมภีร

๑๑๑

3.2.2 เพื่อนสมัยนักเรียนครูวิชาศัททหารอากาศ, เพื่อนร่วมงานเพลงต่าง ๆ รวมทั้งบุคคลที่
เคยร่วมงานหรือบุคคลที่รู้จัก ถึงแนวความคิดและทัศนคติในการทำงาน, สังคม,ความคาดหวัง
ชีวิตทั่ว ๆ ไปมีดังนี้

- ชาลี อินทรวิจิตร	นักแต่งเพลง
- มนต์ ปิติสถานต์	นักแต่งเพลง
- ชุ่ม ปิยะพรุค	นักแต่งเพลง
- สมาน นภายน	นักแต่งเพลง
- สุเทพ วงศ์กำแหง	นักร้อง
- รวงทอง ทองลั่นทม	นักร้อง

- สมพงษ์ พงษ์มิตร	ผู้เคยร่วมงานละคร
- จุรี โอศิริ	บุคคลที่รู้จัก
- ท้วม ทรนง	ผู้เคยร่วมงานละคร
- มนต์ พูนผล	อดีตเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการ วัฒนธรรมแห่งชาติ
- จีราวดี กาญจนะผลิน	ลูกชายสมาน กาญจนะผลิน
- วีระศักดิ์ ศรีบุญจันทร์	นักร้อง
- ทวีชัย วีระวณิช	นักจัดรายการวิทยุ

โดยมีประเด็นคำถาม สำหรับกลุ่มบุคคลเหล่านี้ ที่ผู้ศึกษาได้นำมาใช้ เพื่อการเก็บข้อมูล นั้น มีขึ้นเพื่อสอบถามข้อเท็จจริง และความคิดเห็นของแหล่งข้อมูล ดังต่อไปนี้

ด้านชีวิตส่วนตัว

- ชีวิตในวัยเด็ก , วัยรุ่น , ผู้ใหญ่ การดำเนินชีวิตเป็นอย่างไร และมีการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงหรือไม่
- มีทัศนคติอย่างไรกับชีวิตและผลงานของสง่า อารัมภีร
- บุคลิกลักษณะ และอุปนิสัยประจำตัวของสง่า อารัมภีร

ด้านการงานและเรื่องทั่วไป

- ความรู้สึกที่ได้ร่วมงานกับสง่า อารัมภีร
- ความคิดเห็นสำหรับผลงานการประพันธ์เพลงของสง่า อารัมภีร ว่ามีจุดเด่นจุดด้อยอย่างไร